

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

За расправање на оставина на државјанин на Република С.Македонија во однос на неговиот имот кој се наоѓа во Република Македонија исклучително е надлежен суд на Република С.Македонија, односно нотар како повереник на судот.

Судот ќе му го довери на нотарот спроведувањето на оставинската постапка и ќе му го достави оставинскиот предмет со сите списи, во рок од осум дена од денот кога предметот ќе биде заведен.

Кога нотар спроведува дејствија во оставинската постапка како повереник на судот, овластен е да ги презема сите дејствија во постапката и да ги донесе сите одлуки, освен оние за кои со овој закон поинаку е пропишано.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

- Суд на Република С. Македонија исклучително е надлежен за расправање на оставина на државјанин на Република Македонија во однос на неговиот движен имот што се наоѓа во странство, а во однос на неговиот недвижен имот кој се наоѓа во странство ќе биде надлежен само ако според законите на државата во која се наоѓа имотот не е надлежен странски орган.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

- **Член 120**

- Во постапката за расправање на оставина судот ги утврдува наследниците на умрениот, имотот кој ја сочинува неговата оставина и правата од оставината што им припаѓаат на наследниците, легатарите и на други лица.

- **Член 121**

- Постапката за расправање на оставина се поведува по службена должност, веднаш штом судот ќе дознае за смртта на лицето или дека лицето е прогласено за умрено.

- **Член 122**

- Изведувањето на докази и земање на изјава за откажување од наследство го врши судија со записничар.
- Другите изјави и предлози од учесниците можат да ги земаат на записник и стручни соработници, со записничар.
- Записникот ги потпишуваат учесниците кои присуствувале на дејствијата во постапката, судијата, односно стручниот соработник и записничарот.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

- Член 125

- Учесниците во постапката за расправање на оставина се: наследниците и легатарите и другите лица кои остваруваат некое право на оставината.
- Според Законот за наследување, лица кои може да се јават како наследници на оставителот се: сите негови потомци, неговите посвоеници и нивните потомци, неговиот брачен другар, неговите посвоители, неговите родители, неговите браќа и сестри и нивните потомци и неговите дедовци и баби и нивните потомци.
- За расправање на оставина на државјанин на Република Македонија во однос на неговиот имот кој се наоѓа во Република Македонија исклучително е надлежен суд на Република Македонија, односно нотар како повереник на судот

- Чл.126

- Судот ќе му го довери на нотарот спроведувањето на оставинската постапка и ќе му го достави оставинскиот предмет со сите списи, во рок од осум дена од денот кога предметот ќе биде заведен.
- Кога нотар спроведува дејствија во оставинската постапка како повереник на судот, овластен е да ги презема сите дејствија во постапката и да ги донесе сите одлуки, освен оние за кои со овој закон поинаку е пропишано.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

- **Член 127**

- Против решението на нотарот кој постапува како повереник на судот, дозволен е приговор во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението на учесниците.
- Приговорот се доставува до нотарот кој е должен без одлагање, но најдоцна во рок од три дена, заедно со списите да го достави до надлежниот основен суд кој му го доверил постапувањето по оставинскиот предмет.
- По приговорот одлучува судија поединец.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

• Член 128

- Ненавремениот, нецелосниот или недозволениот приговор, судот ќе го отфрли.
- Одлучувајќи по приговорот против решението кое го донел нотарот, судот може во целост или делумно решението да го потврди или да го укине.
- Кога судот решението делумно ќе го укине или делумно ќе го потврди, самиот ќе одлучи за укинатиот дел на решението.
- Против решението на судот со кое решението на нотарот во целост или делумно е укинато, дозволена е жалба во рок од осум дена од доставувањето на првостепеното решение.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

- Решението по приговорот им се доставува на учесниците и на нотарот.
- Врз решението на нотарот против кое е изјавен приговор, а судот го отфрлил, клаузулата за правосилност ја става судот што одлучувал по приговорот.
- Решението на нотарот против кое не е изјавен приговор е правосилно. Клаузулата за правосилност на ова решение ја става нотарот.
- Грешките во имињата и броевите, како и други очигледни грешки во пишувањето и сметањето, ќе ги исправи оној што го донел решението.
- Исправките ќе се извршат со посебно решение, а на учесниците ќе им се достави посебно решение.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

• Член 129

- За расправање на оставина месно е надлежен судот на чие подрачје оставителот во времето на смртта имал постојано живеалиште, односно престојувалиште (оставински)
- Ако оставителот во времето на смртта немал живеалиште или престојувалиште во Република Македонија, за расправање на оставината месно е надлежен судот на чие подрачје оставителот има оставина, а неговите наследници поднесле барање за поведување на оставинска постапка.
- Ако ниту еден дел од оставината не се наоѓа во Република Македонија, месно надлежниот суд ќе го определи Врховниот суд на Република Македонија.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

- **Член 130**

- Судот на чие подрачје умрел оставителот, односно судот на чие што подрачје се наоѓала оставината на оставителот, може да определи привремени мерки за обезбедување на оставината.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• **Член 131**

- Претседателот на основниот суд е овластен согласно со одредбите на овој закон, оставинските предмети да ги довери на постапување на нотарите со седиште на подрачјето на надлежниот основен суд.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 132

- Нотарите, како судски повереници, преземаат дејствија и донесуваат одлуки во оставинската постапка согласно со одредбите на овој закон.
- Судот може од некои важни причини, како што се: неможност за постапување на нотарот поради болест или други причини, поради очигледно занемарување на службените дејствија, како и поради други причини според оценка на судот, да го **одземе од нотарот** натамошното спроведување на оставинската постапка, и постапката сам да ја спроведе или да му ја довери на друг нотар.
- Против одлуката на судот од ставовите 1 и 2 на овој член не е дозволена жалба.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 133

- Нотарот доверените работи во оставинската постапка ги врши согласно со одредбите на овој закон.
- Во постапката што се води пред нотарот, учесникот може да биде застапуван според одредбите кои се применуваат за застапување во парничната постапка.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 134

- По правосилното решение со кое постапката е завршена, односно по повод изјавениот приговор, како и во другите случаи кога според одредбите на овој закон ги враќа списите на судот, нотарот ќе му ги врати списите на надлежниот суд, а во нотарскиот спис ќе задржи препис на списите.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 135

- Судот, постапувањето по оставинските предмети ќе им го довери на нотарите според службените подрачја на нотарите утврдени со Законот за нотаријат.
- Кога на подрачјето на судот има повеќе нотари, предметите ќе им се доделуваат рамномерно според азбучен редослед на презимињата на нотарите.

• Член 136

- Ако со овој закон поинаку не е определено, за работата на нотарот како повереник на судот важат прописите како за судовите.
- За причините за изземање на нотарот одлучува судот што му ја доверил работата.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 137

- Поканите и другите исправи кои ги составува нотарот како повереник на судот, нотарот ги доставува на учесникот согласно со одредбите за доставување од Законот за парнична постапка.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 138

- Нотарот не може, освен од исклучително оправдани причини да ја одбие доверената работа.
- За оправданоста на причините од ставот 1 на овој член, одлучува судот што му ја доверил работата.
- Надзор над работата на нотарот како судски повереник, врши судот што му ја доверил работата.
- Ако нотарот ја одбие доверената работа или ако судот му ја одземе доверената работа, судот ќе му нареди на нотарот да ги предаде списите.
- Судот може со глоба да го казни нотарот кој ќе одбие да го изврши налогот на судот или кој ќе одбие да ги предаде списите од доверената работа. Во однос на глобата се применуваат одредбите од Законот за извршување.
- Против решението за казна, допуштена е жалба до второстепениот суд, во рок од осум дена од приемот на решението.
- Против решението на второстепениот суд не се допуштени вонредни правни лекови.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка

НОТАРИ

• Член 140

- Наградата и трошоците на нотарот како повереник на судот во спроведување на оставинската постапка се определува така што една награда се однесува на сите преземани дејствија во една оставинска постапка.
- Со Правилникот за нотарската тарифа ќе се определи наградата на нотарот за спроведување на оставинската постапка. Со овој правилник ќе се пропише за кои дејствија нотарот има право на посебна награда (попис на оставината и слично).

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-ТЕСТАМЕНТ

- **Член 155**

- Тестаментот што го оставил умрениот му се доставува на судот за прогласување.

- **Член 156**

- Судот на кого му е предаден или кај кого се чува тестаментот, кога ќе утврди дека неговиот составувач е умрен или прогласен за умрен, е должен да го отвори тестаментот, без да го повреди печатот, да го прочита и за тоа да состави записник. Со тоа тестаментот е прогласен.
- Судот ќе постапи според ставот 1 на овој член без оглед на тоа дали тестаментот е полноважен според закон и без оглед дали има повеќе тестаменти од истото умрено лице.
- Отворањето и читањето на тестаментот се врши во присуство на двајца полнолетни граѓани, кои можат да бидат и од редот на наследниците.
- При прогласувањето на тестаментот можат да присуствуваат наследниците, легатарите и другите заинтересирани лица и да бараат препис од тестаментот, односно од записникот за прогласување на тестаментот.
- Судот, кај кого тестаментот се наоѓа или на кого му е предаден, ќе го прогласи тестаментот и покрај тоа што за расправањето на оставината е надлежен друг суд или странски орган.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-ТЕСТАМЕНТ

• Член 157

- За прогласување на тестамент се составува записник, кој содржи:
- колку тестаменти се најдени, каде се најдени и кои датуми ги носат;
- кој го предал тестаментот на судот или на составувачот на смртовницата;
- сведоци што присуствувале на прогласувањето на тестаментот;
- дали тестаментот е предаден затворен или отворен и со каков печат бил запечатен и
- содржина на тестаментот.
- Ако при отворањето на тестаментот се забележи дека печатот е повреден или дека во тестаментот нешто е бришано, прецртувано или исправано или ако се најде нешто друго сомнително, сето тоа се наведува во записникот.
- Записникот го потпишуваат судијата, записничарот и сведоците.
- На прогласениот тестамент судот ќе стави потврда дека е прогласен, ќе го назначи датумот на прогласувањето и ќе го означи бројот и датумот на другите тестаменти што се пронајдени и прогласени.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-ТЕСТАМЕНТ

• Член 158

- Ако умрениот направил устен тестамент, а за тоа постои исправа која сведоците ја потпишале своерачно, содржината на оваа исправа судот ќе ја прогласи на начин пропишан за прогласување на писмен тестамент.
- Ако нема таква исправа, сведоците пред кои е изјавен усниот тестамент ќе се сослушаат секој посебно за содржината на тестаментот, а особено за околностите од кои зависи неговата полноважност, па записникот за сослушување на сведоците ќе се прогласи според одредбите што важат за прогласување на писмен тестамент.
- Ако учесникот бара сведоците на усниот тестамент да се сослушаат под заклетва или ако судот оцени дека таквото сослушување е потребно, ќе определи рочиште за сослушување на овие сведоци.
- На рочиштето се повикуваат и предлагачите, а другите заинтересирани лица само ако со тоа не се одолжува постапката.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-ТЕСТАМЕНТ

• Член 159

- Кога прогласувањето на писмениот или усниот тестамент го врши суд кој не е оставински суд, тој суд записникот за прогласување на тестаментот заедно со изворниот писмен тестамент, односно со исправата за устен тестамент, ќе му ги достави на оставинскиот суд, а кај себе ќе задржи препис од нив.
- Изворниот писмен тестамент и исправата за усниот тестамент, записникот за сослушување на сведоците на усниот тестамент, се чуваат во судот посебно од другите списи, а нивниот заверен препис се приложува кон списите.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-ТЕСТАМЕНТ

• Член 160

- Ако писмениот тестамент исчезнал или е уништен независно од волјата на оставителот, а меѓу заинтересираните лица нема спор за постоењето на тестаментот, за формата во која тој е составен и неговата содржина, како и за начинот како исчезнал или бил уништен, судот таквиот тестамент, откако ќе ги сослуша заинтересираните лица и по нивните предлози ќе ги изведе потребните докази ќе состави записник, кој ќе го прогласи според одредбите што важат за прогласување на писмен тестамент.
- Ако оставината, кога нема тестамент, би станала сопственост на Република Македонија, спогодбата на заинтересираните лица за поранешното постоење на тестаментот, за неговата форма и содржина важи само во согласност со надлежниот орган за заштита на имотните права и интереси.
- Ако меѓу заинтересираните има лица кои не се способни да се грижат за своите работи, спогодбата од ставот 2 на овој член важи само со согласност на центарот за социјална работа.
- Прогласувањето на исчезнат или уништен тестамент го врши оставинскиот суд.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-
Надлежност на судот.

- **ПОСТАПКА НА ОСТАВИНСКИОТ СУД ПО ПРИЕМОТ НА СМРТОВНИЦА**

- **Член 161**

- По приемот на смртовницата, судот најнапред ја испитува својата надлежност за расправање на оставината.
- Ако судот најде дека е ненадлежен за расправање на оставината, смртовницата и другите списи ќе ги достави до надлежниот суд.
- Ако судот најде дека за расправање на оставината е надлежен странски орган, со решение ќе се огласи за ненадлежен.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-
Надлежност на судот.

- **РОЧИШТЕ ЗА РАСПРАВАЊЕ НА ОСТАВИНА**

- **Член 167**

- За расправање на оставина судот закажува рочиште.
- Заинтересираните лица се повикуваат на рочиште со покана.
- Во поканата судот ги известува овие лица за поведувањето на постапката и за постоењето на тестамент, ако таков има. Истовремено, со поканата судот ќе ги повика лицата да му достават писмен тестамент, односно исправа за устен тестамент, ако се наоѓа кај нив или да ги посочат сведоците на усниот тестамент.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка- Надлежност на судот.

- Во поканата судот ќе ги предупреди заинтересираните лица дека можат до завршувањето на постапката да дадат изјава за прифаќање или откажување од наследство и дека, ако не дојдат на рочиште или не дадат изјава, за нивното право ќе одлучи врз основа на податоците со кои располага.
- Во случај умрениот да оставил тестамент, судот ќе ги повика на рочиште и оние лица кои според законот би можеле да полагаат право на наследство.
- Ако умрениот поставил извршител на тестаментот, судот ќе го повика на рочиштето и него.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка- Надлежност на судот.

• Член 171

- На рочиштето за расправање на оставината судот расправа за сите прашања кои се однесуваат на оставината, а особено за правото на наследство, за големината на наследниот дел на секој наследник и за правото на легат.
- За овие прашања судот одлучува откако, по правило, ќе земе изјава од заинтересираните лица.
- За правото на лицата кои не дошле на рочиште, а се уредно повикани, судот ќе расправа врз основа на податоците со кои располага, земајќи ги предвид нивните писмени изјави што ќе стигнат до донесувањето на одлуката.
- Наследничката изјава за прифаќање на наследство или за откажување од наследство, не мора да биде дадена во присуство на другите заинтересирани лица и не е потребно во сите случаи на тие лица да им се даде можност да се изјаснат за изјавата на другите заинтересирани лица.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-
Надлежност на судот-ПРЕКИН.

• **Член 173**

- Судот ќе го прекине расправањето на оставината и учесниците ги упатува да поведат парнична, односно управна постапка, ако меѓу учесниците настане спор за фактите од кои зависи некое нивно право.

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка- Надлежност на судот-ПРЕКИН.

• Член 176

- Судот ќе го упати да поведе парнична, односно управна постапка оној учесник чие право го смета за помалку веројатно.
- Судот при прекинувањето на постапката ќе одреди рок кога треба да се поведе парнична, односно управна постапка.
- Ако учесникот постапи според решението на судот, прекинот на постапката ќе трае додека парничната, односно управната постапка не заврши правосилно.
- Ако учесникот во рокот определен со решение на судот не постапи според решението на судот, расправањето на оставината ќе продолжи, без оглед на барањата поради кои учесникот бил упатен да поведе парнична, односно управна постапка.
- Ако пред да заврши расправањето на оставината учесникот кој не го спазил рокот донесе доказ дека повел парнична, односно управна постапка, судот ќе постапи според одредбата од ставот 3 на овој член.
- Во случаите од ставовите 3 и 5 на овој член, кога судот ја расправил оставината, како и во случај кога ја расправил оставината а учесниците требало да ги упати да поведат парнична, односно управна постапка, правосилноста на решението на оставинскиот суд не пречи за односното барање да се поведе парнична постапка.

- ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка-Донесување на РЕШЕНИЕ

- **Член 177**

- Судот, откако ќе утврди на кои лица им припаѓа правото на наследство, со решение ќе ги прогласи за наследници. Решението ги содржи следниве податоци:
- име и презиме, татково име, а за мажени жени и моминското презиме, занимање, датум на раѓање и државјанство на умрениот и ЕМБГ;
- означување на недвижностите со податоци од јавните книги во кои се запишуваат правата на недвижностите, како и означувањето на подвижните предмети со повикување на пописот;
- име и презиме, занимање, живеалиште, односно престојувалиште на наследникот, неговиот однос спрема оставителот, дали наследува како законски или тестаментален наследник, а ако има повеќе наследници и делот со кој секој од нив учествува во наследувањето, ЕМБГ;

ОСТАВИНСКА ПОСТАПКА – Постапување на судовите и судските службеници во спроведувањето на оставинската постапка- Донесување на РЕШЕНИЕ

- дали правото на наследникот се одлага поради недостиг на времето или е ограничено на определено време или е одложено додека се исполни определен услов кој зависи од некој раскинувачки услов, односно налог што ќе се смета како раскинувачки услов или е ограничено со **право на плодоуживање или некое друго право** и во чија полза и
- име и презиме, ЕМБГ, занимање и престојувалиште на лицата на кои им припаднал легат, плодоуживање или некое друго право од оставината со точно назначување на тоа право.
- Ако во постапката за расправање на оставината сите наследници спогодбено предложат делби и начин на делбата, судот таквата **спогодба** ќе ја внесе во решението за наследување, ако не е во спротивност со постојните прописи.